

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

Методичні вказівки
до курсової роботи з дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»
для студентів усіх форм навчання
напряму підготовки 6.030503 – «Міжнародна економіка»

Затверджено
методичною радою
університету
протокол № _____ від

Харків – 2016

Укладачі: Попкова Ксенія Олексіївна

Кафедра міжнародної економіки

I. ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Студенти денної форми навчання спеціальності «Міжнародна економіка» виконують курсову роботу з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Курсова робота з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» – це самостійно виконане студентом наукове дослідження економічних проблем щодо світового господарства, визначених кафедрою. Це вимагає від студентів творчого підходу, наполегливого пошуку, використання всіх отриманих знань, цілеспрямованості під час підготовки роботи.

Метою курсової роботи є перевірка засвоєння знань, отриманих шляхом самостійного опрацювання теоретичних питань із дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства».

Курсова робота з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» складається з теоретичної і практичної частин. Перелік питань до теоретичної частини можна використовувати при підготовці до заліку.

Методика вибору варіанту курсової роботи така:

- варіант теоретичної частини (номер теоретичного питання) студент обирає як перетин відповідного рядку і графи *таблиці 1* за двома останніми цифрами залікової книжки: за передостанньою цифрою вибирається рядок таблиці, а за останньою – графа:

- варіант практичної частини обирається згідно з останньою цифрою залікової книжки.

Творчий підхід до написання курсової роботи передбачає глибоке вивчення літератури з теми, оцінку різних трактувань питання, отримання аргументованих висновків. Розгляд теоретичного питання повинен спиратися на аналіз статистичних даних, взятих із наукових джерел. Дані повинні бути відповідним чином оброблені та наведені у вигляді таблиць, діаграм або схем. Вони, в свою чергу, вимагають економічного аналізу та посилання на джерело.

Текст курсової роботи слід викладати логічно, але при цьому не допускати простого переписування його з літератури.

Таблиця 2.1 – Ключ до вибору питань, які входять до варіанту контрольної роботи

-		Остання цифра залікової книжки									
Передостання цифра залікової книжки		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	1	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	2	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	4	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	5	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
	6	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	7	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
	8	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
9	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	

Стосовно вимог до структури курсової роботи кафедра подає такі рекомендації: загальний обсяг роботи має складати 40-60 сторінок тексту, який набирається на комп'ютері або пишеться від руки й оформлюється відповідним чином (див. нижче).

Структура роботи охоплює: титульний аркуш (див. додаток 1); зміст (див. додаток 2); теоретичну і практичну частини; список використаної літератури (див. додаток 3). Кожний елемент курсової роботи обов'язково починається з нового аркушу.

Курсова робота має бути виконаною і оформленою з додержанням усіх вимог до наукових робіт.

Відредагований текст курсової роботи має бути надрукований через 1,5 міжрядкових інтервали (таблиці – через 1 інтервал) до тридцяти рядків на сторінці на одному боці аркуша білого паперу формату А4; шрифт текстового редактора Word – Times New Roman 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: лівим, верхнім і нижнім – не менше ніж 20 мм, правим – не менше ніж 10 мм.

Абзацний відступ складає 12,5 мм від границі тексту.

Нумерацію сторінок роботи подають арабськими цифрами у правому верхньому куті без крапки в кінці. Першою сторінкою є титульний аркуш, але на ньому номер не ставлять.

Текст основної частини роботи поділяється на розділи і підрозділи згідно з планом, затвердженим у завданні на виконання курсової роботи.

Заголовки структурних частин роботи: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ» друкують великими літерами симетрично до набору; ці структурні частини не нумерують. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки розділів слід розміщувати посередині рядка і друкувати прописними (великими) літерами без крапки в кінці, без підкреслювання. Заголовки підрозділів слід починати з абзацного відступу і друкувати малими літерами, крім першої великої, без крапки в кінці, без підкреслювання. Перенесення та скорочення слів в заголовку розділу і підрозділу не допускається.

Відстань між двома заголовками приймають такою, як у тексті, а відстань між заголовком підрозділу і наступним або попереднім текстом повинна бути не менше двох рядків.

Кожну структурну частину роботи і кожний розділ треба починати з нової сторінки, а підрозділи друкують один за одним витримуючи вказану вище відстань між заголовком підрозділу та текстом. Не допускається розміщувати назву підрозділу в нижній частині сторінки, якщо після нього залишається тільки один рядок тексту.

Розділи і підрозділи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах роботи і позначатися арабськими цифрами без крапки; слово «розділ» не пишеться. Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номеру підрозділу, відокремлених крапкою; крапки в кінці не ставлять. Наприклад, 1.1, 1.2 тощо. Між останньою цифрою нумерації і першою літерою заголовку повинен бути пробіл в один знак.

Рисунки та таблиці у курсовій роботі повинні бути правильно оформлені та підписані.

Ілюстрації слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони згадуються вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують арабськими цифрами послідовно в межах кожного розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номеру розділу і порядкового номеру ілюстрації, між якими ставиться крапка. Назву ілюс-

трації від номеру слід відокремлювати рисою (тире); крапку в кінці назви ілюстрації не ставлять. Наприклад: «Рисунок 2.3 – Наслідки міжнародної торгівлі товаром X для країн А і Б» (третій рисунок другого розділу). Номер ілюстрації та її назва розміщуються під ілюстрацією симетрично до набору (посередині рядка); на всі ілюстрації мають бути посилання у тексті роботи.

Таблицю слід розміщувати безпосередньо після тексту, в якому вона згадується вперше або на наступній сторінці. Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами в межах кожного розділу роботи, за винятком таблиць, що наводяться в додатках. Номер таблиці складається з номеру розділу і порядкового номеру таблиці в цьому розділі, між якими ставиться крапка. Після номеру таблиці ставлять риску (тире) і друкують назву таблиці малими літерами (крім першої великої); крапку в кінці назви таблиці не ставлять. Наприклад: «Таблиця 2.1 – Динаміка валютних курсів» (перша таблиця другого розділу). Номер таблиці та її назва розміщуються над таблицею з абзацного відступу; на всі таблиці мають бути посилання у тексті роботи. У таблицях слід обов'язково зазначати одиницю виміру. Якщо всі одиниці виміру є однакові для всіх показників таблиці, то вони наводяться у заголовку. Одиниці виміру мають наводитися відповідно до стандартів. Чисельні величини у таблиці повинні мати однакову кількість десяткових знаків.

Формули нумерують арабськими цифрами у межах кожного розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках. Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. В кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі або на ідеях і висновках яких розробляються проблеми, задачі, питання, вивчен-

ню яких присвячена робота. Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад: «у роботах [1-3]...». Якщо наводиться цитата, то посилання надається одразу після закінчення цитати у квадратних дужках із зазначенням порядкового номеру джерела та відповідної сторінки джерела, наприклад: [4, с. 35].

Список літератури розміщується в кінці роботи. Він охоплює всі джерела, якими користувався автор (15-25 джерел). Оформлюється список літератури в алфавітному порядку, джерела також нумеруються для здійснення посилань на них. Пропонується використовувати як фундаментальні підручники, словники, енциклопедії, монографії, так і довідники, статистичні збірки та періодичні видання.

Посилання на ілюстрації вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад: «на рис. 1.2 ...». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «у формулі (2.1) ...». При посиланні на таблицю слово «таблиця» у тексті пишуть повністю, наприклад: «у таблиці 1.2 ...». У повторних посиланнях на таблиці й ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. таблицю 1.3».

Таким чином, курсова робота повинна бути підготовлена як цілісне закінчене дослідження з визначеної теми, рівень виконання якого свідчить про глибоку теоретичну підготовку студента.

II. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПОРАДИ СТОСОВНО ТЕРМІНІВ ТА ЕТАПІВ ПІДГОТОВКИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота повинна бути виконана та представлена на кафедрі для рецензування й отримання дозволу на захист не пізніше, ніж за 2 тижні до складання іспиту з цієї дисципліни. Робота повинна бути подана у закінченому вигляді та відповідним чином оформлена.

Студенти, які не виконали курсову роботу, або виконали її незадовільно, до складання іспиту не допускаються.

Зважаючи на високі вимоги до змістовної частини курсової роботи, слід мати на увазі, що відвідування консультацій керівника курсової роботи дає змогу не лише контролювати хід підготовки, а й, перш за все, обговорювати дискусійні питання, наукові підходи. До кожної консультації студенту слід готуватися: формулювати питання, вибирати матеріал.

Після обрання питання до теоретичної частини курсової роботи (залежно від номеру залікової книжки), студент знайомиться з тим, як воно висвітлено у науковій літературі, який рівень її розробки, які є фундаментальні видання з цієї проблеми, що нового з'явилося в періодичних виданнях.

Знайомство з питанням слід розпочинати з фундаментальних підручників, як вітчизняних, так і зарубіжних, в яких подається глибокий за змістом матеріал, що визнається світовою економічною наукою, розкриває сутність економічних категорій і процесів. Далі можна звертатися до монографій, періодичних видань для більш ґрунтовного розкриття проблеми.

Особливу увагу під час опрацювання літературних джерел слід приділити конспектуванню певних теоретичних положень зі своїми нотатками, зауваженнями. Це допоможе зробити огляд літератури, критично осмислити певну точку зору, сформулювати свою позицію.

Знайомлячись з літературою, необхідно перш за все звернутися до алфавітних каталогів бібліотеки ХНАДУ, наукової бібліотеки ім. В.Г. Короленка. Розглядаючи літературу та відбираючи потрібну, слід на картках записувати її бібліографічні дані. Підібравши літературу, на цих же картках слід зробити нотатки про питання, що розглядаються в цих джерелах, – це допоможе при складанні змісту, бібліографічного огляду та списку використаної літератури.

Знайомство зі значним обсягом літератури та накопичення значної кількості законспектованих матеріалів дають змогу скласти уявлення про проблему в цілому, про її вузлові питання, про необхідність та можливість дослідження її в певному напрямку. На підставі цього складається план, який обговорюється та узгоджується з науковим керівником.

Під час написання тексту слід консультиватися з керівником, щоб у проведенні дослідження дотримуватися чіткої лінії, не допус-

кати мішанини та суперечності положень. Автор може висвітлити різні точки зору в аналізі того чи іншого питання, але він повинен або приєднатися до якоїсь з них, або мати власну думку, що просліджується протягом усієї роботи.

ІІІ. ПИТАННЯ ДО ТЕОРЕТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Зовнішньоекономічна політика країн в умовах ринкової економіки.
2. Принципи здійснення зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
3. Характеристика основних показників зовнішньоекономічної діяльності.
4. Характеристика системи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
5. Митно-тарифна система регулювання зовнішньоекономічної діяльності
6. Характеристика системи митного регулювання в Україні.
7. Митний тариф як інструмент зовнішньоекономічної політики країни.
8. Митний контроль як складова митно-тарифної політики.
9. Адміністративні й економічні інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
10. Система валютного контролю.
11. Нетарифні методи регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
12. Форми виходу підприємства на зовнішні ринки.
13. Пошук партнерів при здійсненні безпосередніх експортно-імпортних операцій.
14. Зустрічна торгівля та її види.
15. Посередницькі та орендні операції на зовнішніх ринках.
16. Особливості цінової політики на зовнішньому ринку.
17. Типові контракти в зовнішній торгівлі та їх умови.
18. Види, умови, порядок укладення зовнішньоекономічних контрактів.

19. Зміст і характеристика основних умов зовнішньоекономічного контракту.
20. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів.
21. Валютні і фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів.
22. Транспортні умови зовнішньоекономічних контрактів.
23. Базисні умови поставки товарів «Інкотермс».
24. Порядок заповнення міжнародної транспортної документації.
25. Принципи організації валютно-кредитного механізму зовнішньоекономічної діяльності підприємств.
26. Валютні ризики та їх страхування.
27. Форми міжнародних розрахунків.
28. Порядок створення спільних підприємств.
29. Спільні підприємства та їх перспективи розвитку в Україні.
30. Ефективність функціонування підприємств з іноземним капіталом.

IV. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1 Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства виконують в наступній послідовності:

- 1) виконання зобов'язань по товарах і товарних групах;
- 2) виконання зобов'язань по країнах за експортом (імпортом);
- 3) виконання зобов'язань по країнах близького зарубіжжя;
- 4) узагальнення результатів.

Аналіз виконують для оцінки таких напрямків діяльності:

- 1) виконання зобов'язань за експортними й імпортними операціями;
- 2) динаміка експорту-імпорту підприємства;
- 3) якість і конкурентоспроможність експортних та імпортних товарів;
- 4) імпорт та експорт, які здійснюються на умовах комерційного кредиту;
- 5) аналіз використання коштів у зовнішньоекономічній діяльності.

4.2. Аналіз економічної ефективності експортних операцій

Аналіз ефективності експортних операцій:

- 1) валютна ефективність експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, дол. США / грн.;
- 2) економічна ефективність експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, дол. США / грн.;
- 3) ефективність реалізації експортної продукції на внутрішньому ринку по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, грн./грн.;
- 4) економічний ефект експорту по окремих видах та інтегральна оцінка в цілому по підприємству, грн.

Економічною характеристикою будь-якої операції в ЗЕД є валютна ефективність, що визначається за експортним та імпортом еквівалентам.

Експортний еквівалент – набір товарів і послуг, що експортуються з метою отримання валюти.

Імпортний еквівалент – набір товарів і послуг, які імпортують за отриману від експорту валюту.

Коефіцієнт, що характеризує валютну ефективність, не відповідає на запитання про вигідність тієї чи іншої операції. Для цієї оцінки його треба порівняти з відповідною базою. У випадку конвертованої валюти (наприклад, гривні) базовим показником є валютний курс. Для оцінки валютної ефективності експортних операцій використовують обернений валютний курс валют, для оцінки імпорту – прямий курс. Якщо показник валютної ефективності більше оберненого валютного курсу, то дані операції є валютно ефективними.

Звітні показники економічної ефективності доцільно порівняти з аналогічними за певний період, що дає можливість визначити, як змінюється економічна ефективність реалізації експортних товарів у звітному періоді в порівнянні з минулим.

4.3. Аналіз накладних витрат при здійсненні експортних операцій

Накладні витрати при експорті товарів являють собою витрати підприємства з перевезення та реалізації товарів. Накладні витрати при експорті

товарів поділяють на дві групи:

- 1) витрати в національній валюті;
- 2) витрати в іноземній валюті.

Мета аналізу накладних витрат – перевірка дотримання у звітному періоді режиму економії і пошук можливостей для зниження затрат в майбутньому.

Дані про накладні витрати отримують з бухгалтерського звіту підприємства.

VI. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Под редакцией проф. Макогона Ю. В. -Донецк. Донеччина, 2009. – 496 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятий. Учебник для вузов /Л.Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др./ Под общей редакцией Л.Е. Стровского - 2-е изд., переработанное и доп. М.: ЮНИТИ, 2009. – 823 с.
3. Красавина Л. И. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения -М.: Финансы и статистика, 2004 – 275 с.
4. Новицкий В. Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. -К.: Либри, 2014. – 184 с.
5. Кузенцова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. Практ. пособие. - К.: 2008 – 220 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посібник / Під ред. А.І. Кредісова. -К.: ВИРА-Р, 2011. -640 с.
7. Збірник задач, тестів та ділових ситуацій / Під ред. Проф. Макогона Ю. В. – Донецьк; Дон ДУ, 2000 – 135с.
8. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
9. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 2007. – 112 с.
10. Рамусь И.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 2006. – 284с.
11. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2010. – 489с.
12. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2009. – 347 с.
13. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2013. – 368 с.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Кафедра міжнародної економіки

КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»

на тему: «_____»

Студента 2 курсу групи ЕМ-21

напряму підготовки

«Міжнародна економіка»

Керівник: доц., к.е.н. Попкова К.О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

Харків 201__

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП

1 ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

1.1 Міжнародна економічна система

2 ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

ВИСНОВОК

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Внешнеэкономическая деятельность: организация, управление, прогнозирование: Под редакцией проф. Макогона Ю. В. -Донецк. Донеччина, 2009. – 496 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность предприятий. Учебник для вузов /Л.Е. Стровский, С. К. Казанцев, Е. А. Паршина и др./ Под общей редакцией Л.Е. Стровского - 2-е изд., переработанное и доп. М.: ЮНИТИ, 2009. – 823 с.
3. Красавина Л. И. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения -М.: Финансы и статистика, 2004 – 275 с.
4. Новицкий В. Е. Внешнеэкономическая деятельность и международный маркетинг. -К.: Либри, 2014. – 184 с.
5. Кузенцова Н. В. Регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. -К.: 2008 – 220 с.
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Навч. Посібник / Під ред. А.І. Кредісова. -К.: ВИРА-Р, 2011. -640 с.
7. Збірник задач, тестів та ділових ситуацій / Під ред. Проф. Макогона Ю. В. – Донецьк; Дон ДУ, 2000 – 135с.
8. Храмов В.О., Бовтрук Ю.А. Зовнішньоекономічна політика. – К.: МАУП, 2002. – 264 с.
9. Міжнародні валютно-кредитні відносини / За ред. А.С. Філіпченка. – К.: Либідь, 2007. – 112 с.
10. Рамусь И.П. Таможенно-тарифное регулирование внешнеэкономической деятельности в Украине. – К.: МАУП, 2006. – 284с.
11. Грачев Ю.Н. Внешнеэкономическая деятельность. Организация и техника внешнеэкономических операций: Учеб.-практ. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2010. – 489с.
12. Дегтярева О.И., Полянова Т.Н., Саркисов С.В. Внешнеэкономическая деятельность. Учеб. пособие. – М.: ЮНИТИ, 2009. – 347 с.
13. Румянцев А.П. Зовнішньоекономічна діяльність. К.: ЦУЛ, 2013. – 368 с.

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до курсової роботи з дисципліни
«Зовнішньоекономічна діяльність підприємств»
для студентів усіх форм навчання
спеціальності 6.030503 – «Міжнародна економіка»

Укладачі:

Попкова Ксенія Олексіївна

Відповідальний за випуск:

Д.А.Горовий

Авторська редакція

Комп'ютерна верстка

План 2010. Поз. .
Підписано до друку . р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Друк RISO. Умовн.друк. арк. . Обл.-вид. арк. .
Замовлення № . Тираж прим.

Видавництво ХНАДУ, 61200, м. Харків-МСП, вул. Петровського, 25

*Свідоцтво державного комітету інформаційної політики, телебачення та радіомовлення
України про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців, виго-
тівників і розповсюджувачів видавничої продукції,
серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.*